

MEDIATION: EEN KORTE SCHETS

Het fenomeen mediation staat nationaal en Europees in het middelpunt van de belangstelling. Sinds 1 april 2005 zijn bij alle gerechten “doorverwijzingsvoorzieningen” ingesteld. Hierdoor worden rechters in staat gesteld om, tezamen met partijen en hun advocaten, een zaak die zich daarvoor leent naar mediation te verwijzen om te bezien, of een andere dan gerechtelijke oplossing tot de mogelijkheden behoort.

Bij de “Stichtingen Juridisch Loket”, wordt de mogelijkheid gecreëerd om mediation te laten plaatsvinden op basis van gefinancierde rechtshulp.

Tenslotte: er is een Richtlijn in de maak die mediation moet bevorderen in de Europese Unie.

Dit is aanleiding om kort een aantal aspecten van mediation op een rijtje te zetten.

1. Wat is mediation?

Kort gezegd: een aantal gespreksronden, *waarin partijen die een conflict hebben dit zelf proberen op te lossen, daarin bijgestaan door een “mediator”*. Deze is getraind om niet vóór partijen te beslissen, maar voor hen het pad te effenen, zodat zij dit zelf kunnen.

Lukt de mediation, dan is het feit, dat partijen zelf de oplossing bewerkstelligen een voor hen uiterst bevredigende afsluiting van een doorgaans moeilijke periode - en tegelijkertijd desgewenst zelfs een nieuwe start voor een verdere samenwerking - in het besef dat men samen de moeilijke klus geklaard heeft.

Tevens heeft men en passant nogal wat tijd, ergernis en kosten bespaard.

Lukt de mediation niet, dan kan altijd nog voor een rechterlijke uitspraak gekozen worden. Voordeel is in dat geval, dat de standpunten vaak al duidelijk uitgekristalliseerd zijn, zodat de proceskansen beter kunnen worden ingeschat. Dikwijls kunnen de standpunten dan ook efficiënter worden gepresenteerd, hetgeen op zich tijdwinst kan betekenen.

Kortom: baat het niet, schaden doet het meestal ook niet.

2. Waarom mediation?

Mediation is een instrument dat bij uitstek geschikt is wanneer partijen in de toekomst nog verder met elkaar te maken zullen hebben.

De ervaring leert dat een gerechtelijke procedure dikwijls het definitieve einde van een zakelijke en/of sociale relatie betekent, terwijl het werkelijke probleem vaak niet eens aan de orde is gekomen. Dat doet zich met name voor, omdat in gerechtelijke procedures de verhoudingen nu eenmaal noodgedwongen moeten worden gejuridiseerd en daarmee scherpgesteld.

Dit, en het aspect van het zelf doen, zijn volgens mij de belangrijkste facetten van de mediation.

Daarnaast kunnen nog een aantal andere voordelen worden genoemd.

De mediation-procedure is niet openbaar; zij is omgeven met de nodige waarborgen voor vertrouwelijkheid.

Gerechtelijke en arbitrale procedures kunnen makkelijk tot escalatie leiden; bovendien kan een rechter of een arbiter doorgaans slechts één der partijen gelijk, de andere ongelijk geven. Dat is dikwijls niet in overeenstemming met de feitelijke situatie, waarbij vaak partijen een beetje gelijk, en ook een beetje ongelijk hebben. Verder is dikwijls in een juridische procedure het werkelijke conflict niet aan de orde, omdat het niet van juridische aard is.

Tenslotte: vergeleken bij een voldragen procedure met uitgebreide conclusiewisseling, getuigenverhoor, deskundigenbericht, hoger beroep en cassatie is mediation uiteraard aanzienlijk goedkoper en veel sneller.

Maar: mediation is geen haarlemmerolie. Soms moet de rechter een knoop doorhakken (wanneer bijvoorbeeld principiële kwesties moeten worden opgelost). Sommige partijen zien liever dat een ander een kwestie voor ze oplost.

3. Hoe gaat mediation in zijn werk?

De gang van zaken is in het kort als volgt.

3.1.

Wanneer partijen dat wensen, kan eerst een aparte informatieve en oriënterende bespreking van partijen met de mediator worden gearrangeerd. Geschiedt de mediation na doorverwijzing in het kader van een

gerechtelijke procedure, dan worden de kosten van de eerste bespreking in de komende jaren door het Ministerie van Justitie aan de mediator vergoed. De daarna vallende kosten worden doorgaans door partijen bij helften gedeeld. Een professioneel uurtarief van een mediator ligt tussen de 150 en 250 Euro, afhankelijk van de mediator, het soort zaak en het belang dat op het spel staat.

Tijdens de eerste gezamenlijke bespreking zullen de voorwaarden voor de zogenaamde “mediation-overeenkomst” aan de orde komen. Bij het NMI (Nederlands Mediation Instituut) geregistreerde of gecertificeerde mediators gebruiken daarbij altijd het door dit instituut goedgekeurde model. Het is van belang dat partijen zich bewust committeren tot het leveren van een optimale inspanning om tot resultaat te komen. Dat staat (onder meer) in deze overeenkomst omschreven.

In de overeenkomst staan verder de belangrijkste aspecten van de mediation verwoord: *vrijwilligheid*: partijen kunnen de mediation te allen tijde voortijdig beëindigen; *vertrouwelijkheid*: partijen kunnen later, als er toch moet worden geprocedeerd, nooit aan hun woorden worden opgehangen; de bijeenkomsten zijn besloten; partijen en mediator verbinden zich tot absolute geheimhouding tegenover derden.

3.2.

Op dat moment beslissen partijen of zij inderdaad willen overgaan tot de daadwerkelijke mediation. Wordt gekozen voor voortgang, dan kan de mediation direct een aanvang nemen, er kan ook worden gekozen voor een nieuwe datum.

3.3.

Allereerst wordt aan partijen de gelegenheid gegeven kort hun zaak te presenteren. Daarna houdt de mediator (afhankelijk van de aard van het geschil, de wens van partijen en zijn eigen inzicht), gezamenlijke of met partijen afzonderlijke vervolgbesprekingen.

De mediator werkt samen met de partijen aan onder meer het boven water krijgen van de onderliggende belangen, verborgen agenda's, eventuele verwijten en nagestreefde doelen. Hij zoekt met hen naar gemeenschappelijke belangen. Na afloop van de eerste bijeenkomst wordt een tijdstip op zo kort mogelijke termijn bepaald voor een tweede sessie; tevens wordt er soms voorwaardelijk een afspraak gemaakt voor een derde bijeenkomst om te voorkomen, dat partijen tijdens de tweede bijeenkomst onder tijdsdruk komen te staan.

Het kan zijn dat de mediator partijen verzoekt om huiswerk te maken ter voorbereiding van de tweede sessie. In die bijeenkomst zullen allen moeten proberen zoveel mogelijk opties op een rij te krijgen voor mogelijke oplossingsrichtingen.

Aan het einde van de laatste sessie zal, wanneer de mediation geslaagd is, de oplossing worden vastgelegd in een zogenaamde vaststellingsovereenkomst. Daarin wordt voor partijen bindend een einde gemaakt aan het conflict en worden regelingen getroffen om de gekozen oplossing daadwerkelijk vorm te geven.

4 Duur en slagingskansen

De gemiddelde duur van een mediation is tussen de zes en tien uur.

Mediations die de afgelopen drie jaar door rechters zijn verwezen in het kader van een proef hadden een slagingspercentage van boven de zestig. Dat percentage stijgt tot ruim zeventig wanneer er nog geen sprake is van een procedure en (dat is de belangrijkste slagingsindicator) partijen er oprecht samen uit willen komen.

5. Hoe vind ik een mediator?

Iedereen mag zich mediator noemen, maar alleen mediators, geregistreerd bij het Nederlands Mediation Instituut (NMI) moeten aan bepaalde kwalificatie-eisen hebben voldaan, houden zich aan beroeps- en gedragsregels en zijn onderworpen aan een professioneel klacht- en tuchtrecht. U vindt hen (en nadere informatie) op de site www.nmi-mediation.nl

Voor mediators, gespecialiseerd in het familie- en echtscheidingsrecht kunt u terecht bij de Vereniging Familierecht Advocaten en -Scheidingsbemiddelaars, <http://www.vas-scheidingsbemiddeling.nl> .

J.M. Bosnak,
Advocaat en NMI gecertificeerd mediator
CMS Derks Star Busmann Arnhem.

